

The background of the cover is a textured, light blue surface. Numerous black silhouettes of birds are scattered across the upper half, appearing to fly. In the lower half, two human hands are shown from the wrists up, palms facing each other. Several thin black lines are stretched between the fingers of the two hands, creating a series of horizontal and diagonal paths. Some of the bird silhouettes are positioned on these lines, as if they are perched or flying along them. The overall composition suggests a theme of connectivity, flight, or a shared path.

JAARVERSLAG 2020

Interlokale
Vereniging
Kenniscentrum
Vlaamse Steden

Corona

De lockdown die inging op 18 maart betekende voor het Kenniscentrum dat dag in, dag uit samenwerkt met ambtenaren uit de VGC en 13 centrumsteden verspreid over heel Vlaanderen op z'n zachtst uitgedrukt 'een uitdaging'. De eerste 2 weken werd zowat alle software voor videoconferenties, online-vergaderingen en webinars (de meeste waren die eerste weken gratis) uitgetest, uit de shortlist maakten we in testvergaderingen met de werkgroepen onze keuze. De voorbije 9 maanden hebben we geen noemenswaardige moeilijkheden ondervonden in de voortgang van onze programma's. We hebben onze werkwijze moeten aanpassen, werkten met thuisopdrachten tussen 2 vergaderingen, maakten met die input samenvattende presentaties als start van een overleg, vergaderden een keer meer maar dikwijls ook korter. Na 9 maanden kunnen we een eerste balans opmaken en voorzichtige conclusies trekken voor de post-corona tijd. Een groot deel van ons overleg zal ook in de toekomst verder digitaal verlopen omwille van tijdswinst (de reistijden van Roeselare, Genk ... naar Brussel durven oplopen). We zullen zorgvuldig afwegen wanneer overlegmomenten in levende lijve, koffiemachinegesprekken, een meerwaarde betekenen en wanneer niet. Kortom, naast een hoop gedoe leverde Corona ons ook inzichten op die onze werking in de toekomst mee zullen vormgeven.

Werkgroep O(mgeving) B(eleid)M(anagement) informatie

De werkgroep OBMi die in 2015 op initiatief van het secretarissenoverleg centrumsteden van start ging, vergaderde in 2020 vier keer, de verdere uitbouw van de stad in cijfers websites met omgevingsdata liep daarbij als rode draad door de werkzaamheden.

Elke stad ontwikkelt een eigen databank maar het ontwikkelingstraject wordt gezamenlijk doorlopen, wat dit project voor de centrumsteden meteen ook tot een proces van capacity building maakt. Vele handen maken lichter werk is ook in dit project aan de orde. Er werd ingezet op het gezamenlijk ontwerpen van dashboards, ontsluiten van nieuwe datasets en het bouwen van thematische rapporten. Het document in bijlage geeft een overzicht van de werkzaamheden van de werkgroep in 2020.

JE VINDT HET OVERZICHT HIER

Haalbaarheidsstudie ORBA en financiële softwarepakketten

Om zicht te krijgen op de haalbaarheid van het koppelen van ORBA met de in de steden gebruikte financiële pakketten werd in 2020 een haalbaarheidsstudie uitgeschreven. Door de status van projecten, acties, actieplannen en beleidsdoelstellingen te linken met de financiële informatie willen verschillende betrokkenen in de organisatie, op hun maat, een overzicht van essentiële project- en financiële informatie krijgen. In deze studie werden drie vooropgestelde scenario's voor het koppelen onderzocht: een directe koppeling tussen ORBA en de financiële software via API's, een enkelvoudige koppeling via een data warehouse project of een toekomstgericht data warehouse project. Alles met de bedoeling te bepalen in welke mate elk scenario de behoeften van de centrumsteden vervult.

JE VINDT HET RAPPORT HIER

Het Kenniscentrum deed in het voorjaar van 2020 navraag naar de interesse van de steden en VGC in een opleiding PowerBI. 11 steden en VGC gaven aan geïnteresseerd te zijn. Daarom besloot het Kenniscentrum een opdracht uit te schrijven. De opdracht werd gegund aan mevr. Kelly Decroock. Samen met haar werd een lessenreeks van vier lesdagen uitwerkt. Deze reeks is opgebouwd volgens een groei-model met stijgende moeilijkheidsgraad, van beginners tot gevorderden. Deelnemers konden in- en uitstappen naargelang hun niveau en kennisbehoefte. In het najaar van 2020 werden 3 lessenreeksen van 4 lesdagen georganiseerd.

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE

Opleiding Power BI

Project ORBA

ORBA staat voor Opvolging Realisatie BestuursAkkoord. Het is de tool waarmee de Stad Antwerpen, aan de hand van indicatoren, projecten en releases, de voortgang van verwezenlijkingen in het kader van het bestuursakkoord monitort. In het project ORBA onderzocht het Kenniscentrum de voorbije jaren samen met geïnteresseerde centrumsteden of en hoe deze tool in de steden zijn nut kan bewijzen. Intussen gingen 9 centrumsteden en 1 zorgbedrijf samen aan de slag met ORBA. Zij delen middelen, inzet en kennis, wat resulteerde in een reeks handleidingen, opleidingen, instructievideo's die gebruikt kunnen worden door alle participanten. ORBA wekte intussen ook de interesse van andere lokale besturen. In het traject "ORBA voor lokale besturen" onderzocht het Kenniscentrum de mogelijkheden om ORBA ook voor deze besturen ter beschikking te stellen.

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE

I Agree

**Workshops GDPR –
Meer dan een
dataregister**

Op 25 mei 2018 trad de General Data Protection Regulation (GDPR) in heel de Europese Unie in werking. Die datum ligt ondertussen al even achter ons, maar heel wat stedelijke IT-verantwoordelijken, belast met het implementeren van deze GDPR, worden ook na die datum geconfronteerd met vragen en onduidelijkheden. Daarom organiseerde het Kenniscentrum Vlaamse Steden in 2020 drie workshops voor stedelijke GDPR-verantwoordelijken.

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE

Workshop 'Strategische meerjarenplanning: rapporteren'

Een eerste studienamiddag met als thema 'het proces/ werkwijze om het bestuursakkoord om te zetten in een strategische meerjarenplanning' vond plaats eind 2018. In een tweede workshop die plaatsvond op 24 mei 2019 presenteerden Aalst, Genk, Mechelen en Roeselare hun aanpak bij het opmaken van het strategisch meerjarenplan. Tijdens een derde workshop die doorging op 4 september 2019 gingen Antwerpen en Gent verder in op de uitdaging van het kiezen van bruikbare indicatoren voor de opvolging van de strategische meerjarenplanning. Aan het einde van de workshop werd gevraagd een vervolgworkshop te organiseren rond het thema 'rapporteren'. In deze vierde workshop die georganiseerd werd op 3 september namen de steden Antwerpen en Gent opnieuw de organisatie voor hun rekening. Ook deze keer integreerden ze maximaal de antwoorden op de vragen die vooraf door de steden en VGC werden ingeleverd.

JE VINDT HIER DE PRESENTATIES

Schillenboek

In het Schillenboek worden gemeentelijke processen waarin informatie over gebouwen een (belangrijke) rol speelt geïnventariseerd en gedocumenteerd. Bedoeling is om per gemeentelijk proces een handzame fiche op te stellen waarin best practices worden beschreven, een ideaal gegevensmodel wordt gezocht en de interactie met een centraal Vlaams gebouwenregister wordt gedocumenteerd. In het najaar van 2019 werd in samenwerking met Informatie Vlaanderen een aanzet gemaakt voor een schillenfiche Omgevingsvergunning. In 2020 werd in de werkgroep intensief samengewerkt rond het opmaken van deze fiche. Deze fiche zal de basis vormen voor het ontwerp van de eerste webservices voor de digitale uitwisseling van gebouwgegevens. De fiche werd in het najaar van 2020 opgeleverd en gevalideerd door werkgroep adressen- en gebouwenregister. In het najaar van 2020 werd een eerste aanzet gegeven voor nieuwe fiches zijnde leegstaande bedrijfsgebouwen en Ongeschikt- en onbewoonbaarverklaring.

**JE VINDT HIER DE
AFGEWERKTE FICHES**

**EN HIER EEN OVERZICHT
VAN DE WERKING**

Geïnspireerd op de Nederlandse Smart City Strategie en de Agenda Stad onderzocht het Kenniscentrum in de stuurgroep Smart Portraits samen met de steden de haalbaarheid van een speerpuntenprogramma Smart Cities. Aan de hand van een uitgebreide vragenlijst werd op zoek gegaan naar een gezamenlijk gedragen thema, in het najaar 2019 werd gekozen te focussen op het thema rechten en de onderdelen automatische rechtentoekenning en rechtenverkenning verder te verkennen. Voor de automatische rechtentoekenning werd daarbij gewerkt met zgn. sprints, gefocust op één recht. Voor de rechtenverkenner werden de inzetbaarheid van de interbestuurlijke Producten- en dienstencatalogus, het koppelen met cliëntensoftware en de inzetbaarheid van de regels uit Automatisch Advies verder onderzocht. Tegelijk werd in het najaar van 2020 het onderzoek gestart naar mogelijke speerpunthema's voor een volgende City Deal. Daarbij zullen e-inclusie, mobiliteit, water en lokale energieproductie verder onderzocht worden.

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE OVER
HET SPEERPUNTENPROGRAMMA

Speerpuntenprogramma

Niets ingooien

HIER BEGINT DE ZEE

Smart Flanders

Vlaams minister voor Binnenlands Bestuur Bart Somers besliste het Smart Flanders-programma te continueren. In het vervolgprogramma wordt vanaf 2021 ingezet op verschillende sporen. Deze drie sporen zijn het continueren van het netwerk en de dynamiek die is ontstaan binnen het oorspronkelijke Smart Flanders-programma, de ontwikkeling van een Vlaamse Open City Architectuur (VLOCA) en het verhogen van de maturiteit en de kennis van de steden en gemeenten om Europese subsidieprogramma's binnen te halen. Er wordt daarbij gewerkt rond jaarthema's. Voor 2020 werd als thema 'Citizen Science' gekozen. Tegelijk werd, naar aanleiding van de Coronacrisis, ook een traject gestart rond druktemeting.

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE
OVER SMART FLANDERS

De Vlaamse overheid voorzag met de eerste City of Things – oproep, in 2018, 4 miljoen euro om alle Vlaamse steden en gemeenten de kans te geven slim aan de slag te gaan met smart city-toepassingen: slim parkeren, gezondheidszorg op afstand, efficiënt energieverbruik.... In overleg met de centrumsteden opteerden we voor het indienen van drie voorstellen waarin telkens een aantal centrumsteden /VGC participeerden. Deze projecten werden in 2020 succesvol afgerond met een slotevent. De 3 projecten zijn databroker (trekker Gent), afgerond op 3 maart, ANPR-camera's (trekkers Turnhout en Mechelen), afgerond op 19 november en de creatie van open (IoT) data awareness bij lokale overheden (trekker Leuven), afgerond op 30 november.

**JE VINDT HIER MEER INFORMATIE
EN DE PRESENTATIES VAN DE SLOTEVENTS**

Oproep VLAIO - City of Things - Slimme steden en gemeenten

Seminarie ‘Stedelijk beleid is stadregionaal beleid: scenario’s gewikt en gewogen’

Eind 2020 loopt een vierjarig project af binnen het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing, waarbinnen verschillende scenario's werden afgetoetst en heel wat onderzoek werd verricht over de stadsregionale problematiek in Vlaanderen en dit vanuit politiek, bestuurlijk en beleidsmatig oogpunt. In dit seminarie gaven de onderzoekers een overzicht van het hele project en stelden ze de scenario's voor die ze in de afgelopen jaren hebben gewikt en gewogen. Ze namen ruim de tijd om de onderzoeksresultaten toe te lichten en keken ook vooruit: welke scenario's zijn in Vlaanderen wenselijk, welke zijn mogelijk en wat betekent dat voor de steden en de stadsbestuurders?

In dit seminarie, georganiseerd door het Kenniscentrum Vlaamse Steden in samenwerking met Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing, UGent (vakgroep bestuurskunde en publiek management) en Vlaams minister Bart Somers, bevoegd voor onder andere Bestuurszaken en Binnenlands Bestuur en zijn administratie, lag de nadruk op tijd nemen voor overdracht van kennis.

JE VINDT HIER DE PRESENTATIES

The background image shows the interior of a church. On the left, a large, faded fresco depicts a religious scene with figures in a cloudy sky. Below it, a modern, curved, light-colored platform or walkway is installed. A woman in a blue dress and white jacket is walking on this platform. In the background, other visitors are visible, including a man sitting on the steps and a woman in a yellow jacket. The church has high ceilings, arched windows, and ornate architectural details.

Lokale begeleidingstrajecten haalbaarheids- onderzoeken herbestemming parochiekerken

Het vinden van zinvolle en betaalbare bestemmingen voor kerken ligt niet voor de hand. Bovendien is het belangrijk dat transformaties van kerken niet alleen doordacht maar ook op een gevoelige en kwalitatieve manier gebeuren. Vaak rijzen twijfels over de realiteitszin, haalbaarheid en duurzaamheid van ideeën. Het Projectbureau 'Herbestemming Kerken' onderzoekt aan de hand van ontwerpen en financiële simulaties of het project op een kwalitatieve en verantwoorde manier te realiseren valt. Gemeentebesturen en kerkbesturen kunnen op basis daarvan gefundeerde beslissingen nemen. De website werd ook dit jaar weer aangevuld met 30 cases.

JE VINDT HIER EEN
OVERZICHT VAN
IN 2020 BEGELEIDE DOSSIERS

HIER DE EINDRAPPORTEN
VAN DE AFGERONDE
DOSSIERS

EN HIER DE WEBSITE
HERBESTEMDE
KERKEN

Het ontwikkelen en ondersteunen van een verwevingsbeleid is vandaag een expliciete doelstelling voor het ruimtelijk-economisch beleid. In samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden en de VVSG is het Agentschap Innoveren & Ondernemen op zoek gegaan naar een manier om het al verrichtte werk te kapitaliseren en de lokale competenties te versterken. Die zoektocht resulteerde in twee projecten met een looptijd van telkens drie jaar. Verweving I startte in 2018 en is alleen gericht op centrumsteden, verweving II startte in 2019 en had alle steden en gemeenten als doelgroep.

JE VINDT HIER ALLE INFORMATIE
OVER OPROEP I EN II

Project 'Van leegstaande naar verweven werklocaties'

Praktijkendag Stadsgenoten

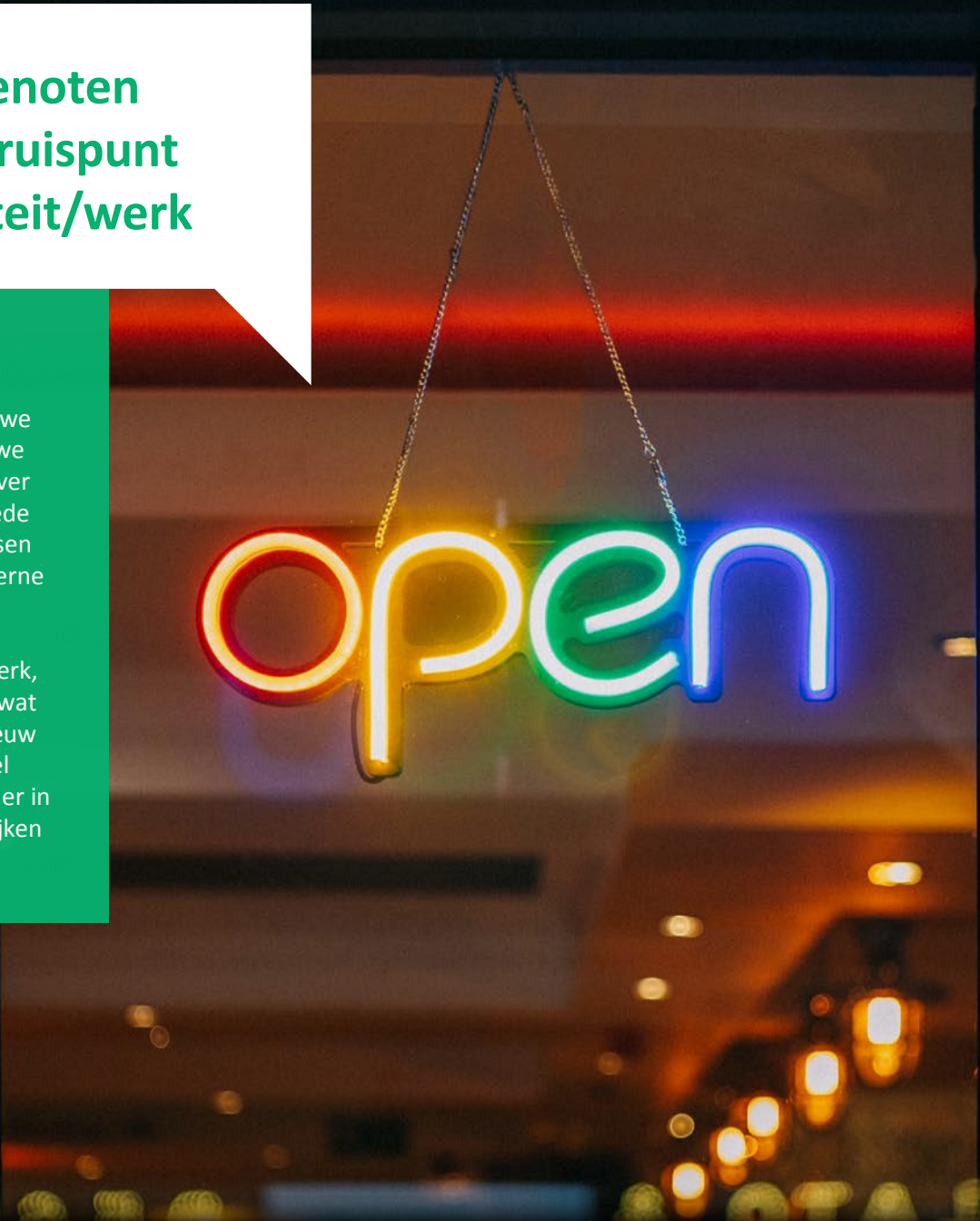
Op 20 november 2020 organiseerde het Kenniscentrum Vlaamse Steden een praktijkendag waar negen praktijken uit verschillende centrumsteden én Brussel geëxploreerd werden. Focus van deze dag was kennisdeling tussen professionals uit verschillende steden. Alle gepresenteerde praktijken maakten onderdeel uit van het rapport 'Stadsgenoten' dat inzoomt op het samenleven in diversiteit. Praktijken en invalshoeken waren divers: van de aanwezigheid van de sociale dienst op school tot een rekruteringscampagne van de politie, een werking die inzet op het tegengaan van polarisatie op school, een opleidingstraject voor nieuwkomers en een methodiek om aandacht voor gelijke kansen te installeren in de verschillende stadsdiensten. Op deze dag verwelkomden we mensen van verschillende diensten en geledingen van de stadsorganisaties.

JE VINDT DE PRESENTATIES HIER

Stadsgenoten focus kruispunt diversiteit/werk

‘Stadsgenoten’ verwijst naar het meerjarig traject van het Kenniscentrum dat focust op het stedelijk samenleven in diversiteit. Na de opmaak van een startnota in 2018 stelden we in 2019 onze lens af op de stadsorganisaties zelf en trokken we naar alle centrumsteden en VGC om gesprekken te voeren over diversiteit. In 2020 destilleerden we uit deze eerder stadsbrede bevindingen enkele specifieke thema’s en kozen we te focussen op het kruispunt diversiteit/werk en meer bepaald op de interne diversiteit van de stadsorganisaties. Reeds vele jaren leeft de wens om met het stadspersoneel een afspiegeling van de samenleving te zijn. Ondanks veel onderzoek, intenties en werk, is dit, zeker op A en B niveau een verre droom. Er blijkt heel wat in de weg te zitten en een versnelling lijkt nodig. Met een nieuw traject, opgestart in oktober 2020 verkennen we door middel van interviews en het opvragen van gerichte materialen wat er in de weg zit, hoe dat weggewerkt kan worden en welke praktijken reeds beloftevol zijn.

open

De energieprestaties van gebouwen in België zijn ondermaats in vergelijking met het Europese gemiddelde. De renovatiestrategieën 2050 van Vlaanderen en Wallonië streven nochtans ambitieuze klimaatdoelstellingen na voor residentiële gebouwen. Willen we die klimaatdoelstellingen halen, is een doorgedreven verbetering dus noodzakelijk. Daartoe werd het project BE REEL! - een LIFE geïntegreerd project – opgestart. Het Kenniscentrum Vlaamse Steden staat binnen het project in voor de organisatie van een groot disseminatieprogramma naar de lokale besturen in België. In 2020 werd een begeleidingstraject voor het ontwikkelen van een renovatiestrategie voor private woningen ontwikkeld.

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE

Life+ Integrated Projects Climate Action: project BE-REEL!

The background of the entire page is a close-up photograph of a dense network of thin, silver-colored wires. Interspersed among these wires are several blue cylindrical electronic components, which are resistors, each marked with four colored bands (brown, black, orange, and red). The wires and components are set against a dark, textured surface.

Overheden en andere actoren botsen vandaag vaak op weerstand van belanghebbenden (organisaties, groepen van burgers) bij de planning en realisatie van grotere projecten, beleidsintenties of maatregelen. Hoe ga je om met weerstand en conflicten in participatieprocessen? Hoe krijg je de neuzen (opnieuw) in dezelfde richting? De studiedag Weerstand, Conflicten en Bemiddeling wilde een inspirerend kader bieden voor ambtenaren die in hun dagelijkse praktijk geconfronteerd worden met conflicten. Daarnaast presenteerde de studiedag een aantal methodieken en concrete tips van bemiddelaars die werden toegelicht aan de hand van voorbeelden uit de praktijk. Met deze studiedag, georganiseerd door het Kenniscentrum Vlaamse steden in samenwerking met de Vlaamse overheid, wilden we inspiratie en handvatten aanreiken waar ambtenaren mee aan de slag kunnen in hun eigen werkzaamheden.

JE VINDT HIER DE PRESENTATIES

Studiedag 'Weerstanden, conflicten en bemiddeling

Het Kenniscentrum als gesprekspartner voor de Vlaamse Regering en de minister bevoegd voor stedenbeleid en haar administratie

Het Kenniscentrum werkte ook in 2020 op diverse wijzen samen met de Vlaamse overheid. Met minister Somers, bevoegd voor stedenbeleid, en zijn administratie is er sprake van een bevoorrechte relatie wat resulteerde in de uitbouw van een structureel overleg. Daarnaast werd het Kenniscentrum uitgenodigd om deel te nemen aan een aantal initiatieven van de Vlaamse overheid. In de mate dat die verband hielden met de programma's uit het meerjarenprogramma 2017-2021 ging het Kenniscentrum op die uitnodigingen in. Meer algemeen volgde het Kenniscentrum de ministeriële initiatieven op het niveau van de Vlaamse Regering die raakpunten vertoonden met programmasporen uit dit meerjarenplan.

JE VINDT HIER EEN OVERZICHT

**We
kunnen
dit**

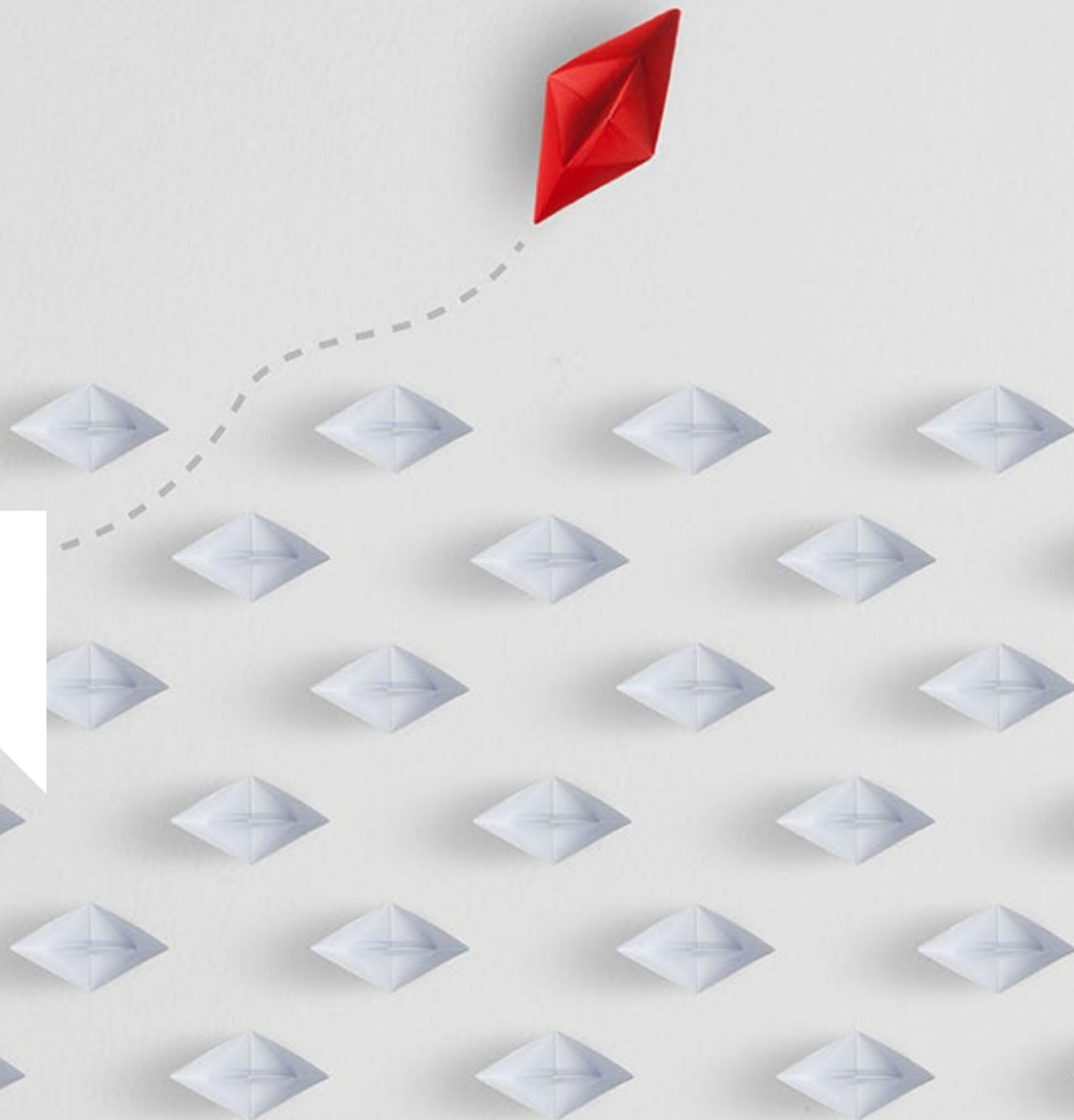

Door de veelheid aan partners en thema's in het stedelijk veld is het voor de Vlaamse steden niet altijd eenvoudig om in de enorme stroom informatie hoofd- en bijzaak van elkaar te onderscheiden. Het Kenniscentrum wil hen daarom ondersteunen bij het filteren en structureren van deze informatietoevloed. Via uiteenlopende digitale instrumenten wil het Kenniscentrum daarnaast ook zelf actief communiceren met haar verschillende partners en stakeholders.

**JE VINDT HIER EEN OVERZICHT
VAN ALLE INITIATIEVEN**

Communicatie

Het veranderde speelveld vraagt een andere overheid

Sinds 2016 brengt het Kenniscentrum
wekelijks een studie, publicatie of boek
onder de aandacht rond maatschappelijke /
stedelijke vraagstukken of beleidsopgaven.

JE VINDT HIER DE OOGST VOOR 2020

Afrekening 2020

Het Kenniscentrum heeft in 2020 haar werking gefinancierd met een budget van 421.510,24 euro.

JE VINDT HIER DE AFREKENING

Colofon

redactie Kenniscentrum Vlaamse Steden

Vormgeving Zeppo

foto's

Coverbeeld: © Shutterstock

Pagina 2: © Getty Images

Pagina 3: © Mojoimpact.com

Pagina 4: © Emily Morter

Pagina 5: © Kheng Ho Toh

Pagina 6: © Getty Images

Pagina 7: © GDPR.eu

Pagina 8: © Bloovi.be

Pagina 9: © Pixabay

Pagina 10: © RV

Pagina 11: © Shutterstock

Pagina 12: © Shutterstock

Pagina 13: © Sven Hagolani/Getty Images

Pagina 14: © we find wildness

Pagina 15: © Mitchell Luo

Pagina 16: © Xavi Cabrera

Pagina 17: © Viktor Forgacs

Pagina 18: © Rachid Jalayanadeja

Pagina 19: © thegeekpub.com

Pagina 20: © fisheye.eu

Pagina 21: © Your_photo

Pagina 22: © Zheng Wang

Pagina 23: © pixeldreams.eu

Er is geen moeite gespaard om de auteursrechten van het fotomateriaal te traceren, wanneer u echter denkt rechthebbende te zijn gelieve dan de uitgever te contacteren.

v.u. Linda Boudry, Kenniscentrum Vlaamse Steden
Bischoffsheimlaan 1-8 – 1000 Brussel